

MICHAŁ PAWLIKOWSKI

GÓRY i CZŁOWIEK

(ROZDZIAŁ z HISTORII KULTURY)

1 9 3 9

WYDAWNICTWO „LIGI OCHRONY PRZYRODY” W WARSZAWIE
„BIBLIOTEKI MEDYCKIEJ” W MEDYCE
I „ZAKŁADÓW TOW. ŚW. MICHAŁA ARCH.” W MIEJSCU PIASTOWEM

TREŚĆ

Wstęp	11
I. Nieznajomość gór i brak ciekawości do nich w dawnych czasach. Powody. W starożytności — w średniowieczu.	15
II. Zwierciadło świata górskiego w dziejach malarstwa w epoce Odrodzenia i później. — Nieznajomość a styl. Giotto — Leonarda da Vinci teoria a technika. — W wieku XVII góry widziane z dolin zaczynają być prawdopodobne. Zanik malarstwa pejzażowego w w. XVIII.	22
III. Historia i charakter zainteresowań górami w całym tym okresie.	31
IV. Degeneracya humanizmu w wieku Oświecenia. Przesyt. — Człowiek przed sobą samym ucieka w góry. Rousseau. — Odkrycia alpinistyczne w drugiej połowie w. XVIII i w początkach w. XIX. De Saussure, Staszic, Pöppig i inni.	37
V. Malarstwo XIX w. Patologia pejzażu górskiego: Ośchłość, błaga, wertykalizm, antropomorfizm. — Rozbiór recept malarskich Ruskina. — Rewelacye Turnera. Dalszy rozwój malarstwa górskiego. — Fotografia.	48
VI. Rozwój alpinizmu od połowy XIX w. Nowy pogląd na góry (Michelet, Ruskin). Narodziny bezinteresownej miłości przyrody. Kwintyn Sella, T. Wundt, Younghusband etc. — Nowoczesny ruch alpinistyczny.	59
VII. Klęska popularyzacji. Inwazyja „cywilizacji“. — Reakcja Ochrony Przyrody (J. Gw. Pawlikowski, G. Lammer). Argumenty społeczne. Dwojakie stanowisko. Pozorne paradoksy. Sprawa nomenklatury.	68
VIII. Zwyródnienia sportowe. Rekordomania. — Sprawy ideologiczne (Mallory, Steinitzerowie, Mosso, Giusiani, Trenker, Enzensberger, Rey, Kordys, Tezy Unii Alpinistycznej, Germonio, Rudatis etc.	83
IX. Autointoksykacya człowieczeństwa. Rezerwaty. Powrót do źródeł.	101